

శ్రీ ఓంకారేశ్వర్ జ్యోతిర్లింగం సంపూర్ణ వివరణ

పరిచయం

ఓంకారేశ్వర్ దేవాలయం భారతదేశంలోని మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రంలోని ఖండ్వా జిల్లాలో ఉంది. ఈ దేవాలయం మందాత అనే ద్వీపంలో నర్మదా నది ఒడ్డున ఉంది. ఈ ద్వీపం ఆకారం ఓం (ॐ) చిహ్నం వలె ఉంది, అందుకే దీనికి ఓంకారేశ్వర్ అని పేరు.

చిరునామా

శ్రీ ఓంకారేశ్వర్ జ్యోతిర్లింగం

ఓంకారేశ్వర్ ద్వీపం, నర్మదా నది,
మాందసే జిల్లా, మధ్యప్రదేశ్ - 450554,
భారతదేశం.

చారిత్రక వివరాలు

- **నిర్మాణ కాలం:** 11వ శతాబ్దం
- **నిర్మాతలు:** మాల్య రాజ్యానికి చెందిన పరమార రాజులు
- **పరిపాలన:** తర్వాత చౌహాన్ రాజుల పరిపాలనలోకి వచ్చింది
- **విధ్వంసం:** 13వ శతాబ్దంలో ముస్లిం దండయాత్రల వలన దేవాలయం దెబ్బతింది
- **పునరుద్ధరణ:** కాలక్రమేణా పునరుద్ధరించబడింది

ధార్మిక ప్రాముఖ్యత

జ్యోతిర్లింగ స్థానం

ఓంకారేశ్వర్ దేవాలయం **12 జ్యోతిర్లింగాలలో ఒకటి**. ఇది భగవాన్ శివుని అత్యంత పవిత్రమైన క్షేత్రాలలో ఒకటిగా పరిగణించబడుతుంది.

పురాణ సందర్భాలు

- **స్కంద పురాణం, శివ పురాణం** లలో ఈ క్షేత్రం యొక్క మహత్వం వివరించబడింది
- **మహాభారతం, రామాయణం** లలో కూడా ఈ స్థలం గురించి ప్రస్తావనలు ఉన్నాయి

ప్రత్యేకతలు

ద్వీప రూపం

- మందాత ద్వీపం ఓంకార స్వరూపంలో (ॐ ఆకారంలో) ఉంది

- ఇది నర్మదా నదిలో ఏర్పడిన సహజ ద్వీపం

దేవాలయ నిర్మాణం

- **ప్రత్యేకత:** జ్యోతిర్లింగం దేవాలయం యొక్క శిఖరం క్రింద కాకుండా పక్కన భాగంలో ఉంది
- **స్థాపన:** జ్యోతిర్లింగం భాగంగా నీటిలో మునిగి ఉంటుంది
- **గర్భాలయం:** నేల మాళిగలో ఉంది

రెండు ప్రధాన దేవాలయాలు

1. **ఓంకారేశ్వర్ దేవాలయం** - ద్వీపంలో
2. **మామేశ్వర్ దేవాలయం** (పూర్వపేరు: అమరేశ్వర్) - దక్షిణ ఒడ్డున

రెండు దేవాలయాలూ సమాన స్థాయిలో పరిగణించబడతాయి మరియు రెండు శివలింగాలూ జ్యోతిర్లింగాలుగా మన్నించబడతాయి.

దర్శన సమయాలు

- **ప్రారంభ సమయం:** ఉదయం 5:00 గంటలు
- **ముగింపు సమయం:** రాత్రి 9:30 గంటలు
- **జలాభిషేకం:** ఉదయం 5:30 నుండి మధ్యాహ్నం 12:25 వరకు
- **సాయంత్రం దర్శనం:** మధ్యాహ్నం 4:15 నుండి
- **సాయంత్రం ఆరతి:** రాత్రి 8:20 నుండి 9:05 వరకు

ప్రత్యేక పూజలు

పార్థివ శివలింగ పూజ

- మట్టి లేదా కట్టెతో 1008 శివలింగాలను తయారు చేసి అభిషేకం చేస్తారు
- ఈ పూజ వలన అన్ని దోషాలు తొలగిపోతాయని నమ్మకం

ప్రవేశ మార్గం

- **ఖండ్వా నుండి దూరం:** 75 కిలోమీటర్లు
- **ఇండోర్-ఖండ్వా హైవే** ద్వారా చేరుకోవచ్చు
- **నిర్మదా నది:** పవిత్ర నది పరిక్రమ కూడా చేయవచ్చు

పరిక్రమ మార్గం

ఓంకార పర్వతం చుట్టూ ఉన్న పరిక్రమ మార్గంలో అనేక చిన్న దేవాలయాలు ఉన్నాయి. ఇవన్నీ భగవాన్ శివునికి వేర్వేరు నామాలతో అంకితం చేయబడినవి.

ధార్మిక విశ్వాసాలు

- **ఓంకార స్వరూపం:** భగవాన్ శివుడు ఓంకార రూపంలో ప్రత్యక్షమైన ఏకైక స్థలం
- **సృష్టికి మూలం:** ఓం అనే మహా మంత్రం సృష్టికి మూలమని నమ్ముతారు
- **మోక్ష ప్రదాయకం:** ఈ క్షేత్రం దర్శించినవారికి మోక్షం లభిస్తుందని భక్తుల నమ్మకం

సంబంధిత ప్రదేశాలు

- **మహేశ్వర్:** సమీపంలోని మరో పవిత్ర నగరం
- **నర్మదా-కావేరి సంగమం:** రెండు పవిత్ర నదుల సంగమ స్థలం
- **ఏకాత్మ ధామ్:** అద్వైత వేదాంత సందేశాన్ని కాపాడుతున్న ఆధ్యాత్మిక కేంద్రం

ప్రాచీన జనజాతీయ చరిత్ర

శతాబ్దాలకు ముందు భీల్ జనజాతి ప్రజలు ఈ ప్రాంతంలో స్థిరపడ్డారు. ఈ స్థలం యొక్క ప్రాచీన సాంస్కృతిక మూలాలు ఇందులో ప్రతిబింబిస్తున్నాయి.

ఓంకారేశ్వర్ దేవాలయం భారతీయ ఆధ్యాత్మిక సంప్రదాయాలకు ప్రతీకగా నిలుస్తూ, లక్షలాది భక్తుల హృదయాలలో ప్రత్యేక స్థానాన్ని ఆక్రమించుకుని ఉంది.